

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.36 (3396) ●

● ЧАЦВЕР, 25 ВЕРАСНЯ, 2014

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Пераможцы з “Зоны X”
Стар. 3

На цеплаходзе — мір і згода
Самарскія беларусы ўдзельнічалі ў вялікім міжнацыянальным форуме Стар. 3

Прыгажосць, музыка і таленты
Унікальны Канцэрт-падарунак да Дня горада ад беларусаў свету атрымалі мінчане і госці сталіцы Стар. 4

МАЦЯРЫК НАЦЫ

Веча дыяспары: працяг будзе

У Кансультатыўнага савета па справах беларусаў замежжа з’явіцца новы куратар

Іван Ждановіч

Пачнем з самага важнага. Адною з галоўных на Пятым пасяджэнні Кансультатыўнага савета па справах беларусаў замежжа была навіна пра далейшы статус самога савета, які яшчэ называюць Вечам дыяспары. Як вядома, ідэя стварыць структуру ў свой час выспявала ў апарце Упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў. І яго кіраўнік Леанід Гуляка, улічваючы пажаданні аўтарытэтных актывістаў беларускіх суполак замежжа, даў, як кажуць, ход працэсу. З часам у сілу розных абставін Веча перамясцілася “пад крыло” Міністэрства культуры — там больш супрацоўнікаў, магчымасцяў для працы ў замежным кірунку. Найбольш актыўна цяпер кантактуе як з членамі савета, так і з іншымі беларускімі суполкамі замежжа створаны пры міністэрстве Рэспубліканскі цэнтр нацыянальных культур.

Дарэчы, кіраўнік цэнтра Міхаіл Рыбакоў раней плённа папрацаваў і ў апарце Упаўнаважанага. І таксама з дыяспарай. Для яго такія клопаты — не ў навіну. І сёлета Міхаіл Леанідавіч з паплечнікамі непасрэдна рыхтаваў як правядзенне Другога фэсту мастацтваў беларусаў свету, так і прымеркаванае да свята чарговае пасяджэнне Веча дыяспары. Ён жа з прадстаўніцай міністэрства Наталіяй Задзяркоўскай — начальнік упраўлення ўстаноў культуры і народнай творчасці — і намеснікам Упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў Уладзімірам Ламекам вёў рэй на прэс-канферэнцыі напярэдадні падзей. І вось — навіна:

Міністру культуры Барысу Святлову суайчыннікі ўручалі самыя розныя падарункі

Веча дыяспары ў хуткім часе зноў зменіць свайго куратара. Ім стане Міністэрства замежных спраў — у адпаведнасці з нядаўна прынятым і днямі ўступіўшым у сілу Законам “Аб беларусах замежжа”.

Гэтыя нюансы вылісваюць з мэтай: каб усе ведалі, куды звяртацца, адладжваючы кантакты з афіцыйнымі структурамі ў Беларусі. А колькасць тых кантактаў, дарэчы, штогод павялічваецца. Пра тое гаварыў і кіраўнік Кансультатыўнага савета, Міністр культуры Барыс Святлоў.

Ён зрабіў ёмкаю справаздачу: што робіцца дзяржавай дзеля наладжвання ўзаемадзеяння з суайчыннікамі за мяжой, як улічаны іх ранейшыя прапановы. Нагадаю, што цяпер прынята Саўмінам і рэалізуецца вялікая Дзяржаўная праграма на 2013-15 гады “Беларусы ў свеце”. Заключаны шэраг міжуродавых пагадненняў пра ўзаемную абарону правоў суайчыннікаў з Азербайджанам, Армэніяй, Казахстанам, а раней і з Малдовай. Удзельнікі Веча дыяспары ўносілі прапановы: каб прадстаўнікі

беларускіх дэлегацый пад час афіцыйных візітаў сустракаліся з актывістамі дыяспары — і гэта робіцца ў Літве, Латвіі, Расіі, Малдове, Эстоніі ды іншых краінах. Актывіна пашыраюцца кантакты суайчыннікаў з Бацькаўшчынай дзякуючы праекту “Адміністрацыйны рэгіён Беларусі — арганізацыя суайчыннікаў за мяжой”. У розных гарадах, краінах адкрываюцца і ўжо дзейнічаюць Беларускія інфармацыйна-культурныя цэнтры, дзяржава дапамагае там беларускім суполкам адкрываць офісы. Па

розных каналах, у тым ліку і дзякуючы дамовам аб супрацоўніцтве, пабрацімству гарадоў да працы з беларускай дыяспарай далучаны шэраг міністэрстваў, абласных, раённых і гарадскія выканаўчыя камітэты.

Зрэшты, пра тое мы шмат пішам і ў газеце “Голас Радзімы”, экзэмпляры якой рассылаюцца ў беларускія суполкі 14 краін. Любоў Богдач, кіраўніца этнакультурнага аб’яднання “Беларусы” з казахстанскага Паўладара, казала: дзякуючы газеце мы ведаем пра найбольш важныя навіны з жыцця беларусаў замежжа. Нешта з таго досведу пераймаем, і самі дасылаем тэксты ў газету. Дзякуй за супрацоўніцтва, Любоў Іванаўна!

Важным момантам Веча дыяспары стала ўручэнне Міністру культуры Барысу Святлову энцыклапедычнага даведніка “Сузор’е беларускага памежжа”. Міністр падзякаваў за працу, якую шмат гадоў вядуць прафесар Адам Мальдзіс і яго паплечнікі — створана База дадзеных пра вядомых беларусаў замежжа, іх суполкі, творчыя гурты. На аснове тых матэрыялаў і рыхтавалася, амаль 10 гадоў, выданне. Том уручыў Міністру Ігар Чакалаў-Шыдлоўскі, кіраўнік выдавецтва “Энцыклапедыкс”, у якой кніга пабачыла свет.

Займаецца выдавецкай дзейнасцю і Нацыянальна-культурная аўтаномія “Беларусы Масквы”, рэалізуюць кніжныя і газетныя праекты Саюз беларусаў Латвіі, Іркуцкае таварыства беларускай культуры (Алег Рудакоў падарыў у рэдакцыю на Веча дыяспары ўжо 135-ы нумар бюлетэня-газеты “Маланка”) ды іншыя. → **Стар. 2**

ТАЛЕНТЫ

Паэтычная дыпламатыя

Латвійскі зборнік аб’яднаў творы беларускіх паэтаў Даўгаўпілса

У Палацы культуры горада на рэчцы Дзвіне-Даўгаве адбылася прэзентацыя двухтомніка “Русская поэзия Латвии: Конец XX — начало XXI века” пад рэдакцыяй Аляксандра Якімава. Павіншаваць аўтараў з літаратурнай падзеяй прыйшлі дыпламаты, паэты і празаікі, аматары паэзіі, журналісты.

Зборнік, які прэзентаваўся, атрымаўся салідным. У яго ўвайшлі творы 172 паэтаў, у тым ліку і пера-

клады з латышскай, латгалскай, беларускай моваў. У віншаванні з нагоды падзеі Генеральны консул Беларусі Віктар Гейсік падкрэсліў: дзякуючы таленавітым паэтам, вершы якіх цікавыя і душэўныя, ладзяцца кантакты між рознымі народамі. І такая своеасаблівая паэтычная дыпламатыя, можна дадаць, звернутая да лепшых пачуццяў людзей, служыць узаемаўзбагачэнню розных культур.

У анталогію ўвайшлі вершы шэрагу паэтаў, якія маюць

беларускія родавыя карані. Гэта творчыя асобы, руліўныя і ў пошуках гармоніі прыгажосці ў слове, і ў грамадскім жыцці: Зэнон Бурый, Станіслаў Валодзька, Алена Гедзюне, Яўген Голубеў, Павел Плотнікаў актыўна працуюць у Даўгаўпілскім беларускім культурна-асветніцкім таварыстве “Уздым”. Кожны аўтар меў магчымасць працягнуць на прэзентацыі свой верш, і кожны атрымаў у падарунак двухтомнік.

Літаратурную вечарыну ўпрыгожылі песні, у тым ліку ў выкананні беларускага дуэта Яніны Юзэфовіч

Зэнон Бурый — уладжэнец горада Браслава

і Веры Рагальчук. Гучаў рамас на словы Фёдара Ісаева і музыку Аляксандра Галіцкага.

Жанна Раманоўская, член рады суполкі “Уздым”

ВЕСТКІ

Сустрэчы за акіянам

Першы Беларуска-амерыканскі інвестыцыйны форум прайшоў у Нью-Ёрку

У інтэрв’ю журналістам напярэдадні падзеі прэм’ер-міністр Беларусі Міхаіл Мясніковіч падкрэсліў, што беларускі бок прыехаў на форум не з пустымі рукамі: “У нас ёсць дастаткова важкія аргументы, каб актывізаваць працу з амерыканскімі кампаніямі, банкамі. Нам сапраўды трэба актывіна заходзіць сюды на фінансавыя рынкі. Яны, на жаль, пакуль яшчэ асвоены недастаткова, і пра гэта мы будзем гаварыць”.

МАЦЯРЫК НАЦЫ

Веча дыяспары: працяг будзе

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Расказаць пра ўсё, што гаварылася на двухгадзінным пасяджэнні Веча дыяспары, немагчыма. Радуе: усе канструктыўныя прапановы, што прагучалі, будуць, як і раней тое было, узяты "на аловак". Іх абавязкова разгледзяць спецыялісты з розных міністэрстваў, прааналізуюць, улічаць у далейшай рабоце. А колькі цікавых, арыгінальных падарункаў атрымаў з рук суайчыннікаў Міністр Барыс Святлоў — ну амаль як вядомы тэлеведучы Леанід Якубовіч пад час гульні "Поле цудаў"! Падарылі яму і цюбецейку з Казахстана, і арыгінальныя грошы з Вентспілса, манеты з Прыднястроўя, прыгожы барэльеф з Латвіі... А яшчэ мастацкую карціну з Малдовы — Юры Статкевіч, сваю новую кнігу — пісьменнік і лідар расійскіх беларусаў Валеры Казакоў. І куды, даўно ўжо ўзнікае пытанне, усе гэтыя ды іншыя скарбы дзяваць? Кабінет міністра яўна цеснаваты... Вядома ж, патрэбен музей. І агучана была цікавая ідэя стварэння "Усе-беларускага дома" — магчыма, і ў ранейшым будынку Музея Вялікай Айчыннай вайны. Пра тое падрабязна напісаў напярэдадні Веча ў газеце "Советская Белоруссия" за 10 верасня Адам Мальдзіс пад інтрыгуючым, але цалкам "рэальным" загаловам "Беларусь і Сусвет"? А чому бы і нет?"

Заклікаў землякоў уваходзіць у Міжнародную канфедэрацыю беларускіх суполак замежжа яе кіраўнік з літоўскага Вісагінаса Алег Давідзюк — там жа знаходзіцца і штаб-кватэра канфедэрацыі. Выказаўшы горадасць за тое, што менавіта Беларусь садзейнічае ўсталяванню міру ва

На Кансультаўным саветае слова мае Алег Рудакоў з Іркуцка

Украіне, выступіў з прапановай правесці шырокі грамадзянскі форум "Славянскі дыялог" Сяргей Кандыбовіч з Масквы. Ён мяркуе: гэта можа быць буйное, міратворчае па духу мерапрыемства з удзелам аўтарытэтных прадстаўнікоў творчай інтэлігенцыі Беларусі, Украіны і Расіі. Выказаўся за тое, каб больш актыўна развіваць сувязі на ўсіх узроўнях паміж гарадамі-пабрацімамі і рэгіёнамі, што маюць Дамовы аб супрацоўніцтве, Уладзімір Шугля з Цюмені. Спартыўныя, ветэранскія, школьныя, студэнцкія, творчыя суполкі — яны ж таксама, лічыць Ганаровы консул, могуць сябраваць на ка-

рысьце абодвум народам. Ён нагадаў і пра важныя сумесныя беларуска-расійскія праекты да 70-годдзя Вызвалення Беларусі, якія будуць мець працяг.

А як жа з новым статусам Кансультаўнага савета, пра які ішла размова на пачатку артыкула? Былі прапановы зберагчы і сённяшні, пры Мінкультуры — паводле закону "Аб беларусах замежжа" і такое магчыма. Тым больш, што бальшыня кантактаў дзяржавы з дыяспарай маюць "культурны характар". Аднак не сакрэт: гэтым патэнцыял беларускіх суполак замежжа далёка не вычэрпваецца, і "пад дахам МЗС",

магчыма, ён раскрыецца больш поўна. Таму Валянціна Піскунова з Рыгі і прапанавала арганізаваць у бліжэйшы час, калі толькі закладваюцца асновы новай структуры, сустрэчу лідараў беларускіх суполак замежжа з прадстаўнікамі Міністэрства замежных спраў. Прадстаўнік міністэрства — а быў гэта Сяргей Лукашэвіч, саветнік Упраўлення глабальнай палітыкі і гуманітарнага супрацоўніцтва Галоўнага ўпраўлення шматбаковай дыпламатыі — выказаўся дыпламатычна, але канкрэтна: "Мы заўсёды будзем наладжваць плённае супрацоўніцтва з усімі, хто гатовы будаваць яго разам з намі".

ВЕСТКІ

У Ізраіль — без візы

Аліна Грышкевіч

У Мінску падпісана важнае пагадненне

Міністр замежных спраў Уладзімір Макей назваў гістарычнай вяхой у адносінах паміж Беларуссю ды Ізраілем падпісанне пагаднення пра адмену віз для ўладальнікаў нацыянальных пашпартаў. Пра тое ён заявіў 19 верасня на сустрэчы з міністрам абсорбцыі Ізраіля Софай Ландвер. Падпісанне міжурадавага беларуска-ізраільскага пагаднення — гэта вынік выканання прамога даручэння Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі. Увогуле паміж Беларуссю ды Ізраілем склаўся высокі ўзровень узаемаразумення і даверу, сувязі паміж краінамі паступальна развіваюцца. Уладзімір Макей ацэньвае падпісанне пагаднення "як вельмі важны крок на шляху двухбаковага супрацоўніцтва, і эфект адчужае ў бліжэйшы час".

Міністр абсорбцыі Ізраіля падкрэсліла: для ізраільскага боку таксама мае вялікае значэнне падпісанне пагаднення. Софа Ландвер высокая ацаніла намаганні, прыкладзеныя з беларускага ды ізраільскага бокаў для яго падрыхтоўкі. Пасля адмены візаў ізраільцыяне змогуць свабодна прыязджаць у адзін з найпрыгажэйшых гарадоў Еўропы, якім з'яўляецца Мінск. Паводле яе слоў, Беларусь вельмі прыгожая краіна, тут шмат славуцасцяў, з якімі варта пазнаёміцца ізраільцыянам. У Ізраілі жыве вялікая абшчына выхадцаў з Беларусі, якія памятаюць пра яе важныя гістарычныя падзеі. Родавыя карані многіх вялікіх людзей Ізраіля — у Беларусі. Па словах ізраільскага міністра, гістарычныя карані яе сям'і таксама ў Беларусі, і ўвогуле гэтая зямля дае свету вельмі шмат таленавітых людзей.

БЕЛАРУСКАЯ ДУША

Дзякуй, дружа!

Толькі падтрымліваючы адзін аднаго змогуць утрымацца ў неспакойным свеце родныя людзі. Узаемадапамога беларусаў Украіны — таму прыклад.

Так склалася, што я быў адзіным, але актыўным прадстаўніком ад усёй шматтысячнай беларускай дыяспары Украіны на Другім фестывалі мастацтваў беларусаў свету. Дый то: у адзіночку, пенсіянер, такую вандроўку, пэўна, не адужаў бы... Ведаю, некаторыя з суайчыннікаў па фінансавых прычынах так і не змаглі патрапіць на фест — у прыватнасці, з Малдовы. Аднак — пра ўсё па парадку.

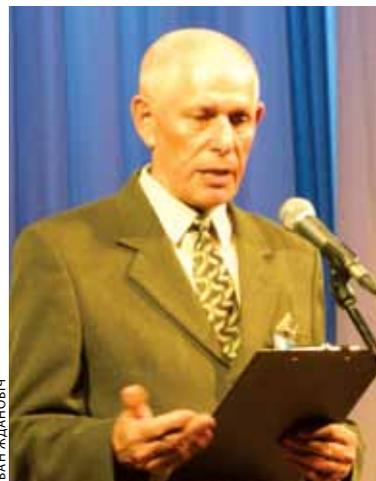
Уранні 12 верасня цягніком "Чарнаўцы—Магілёў" я прыехаў у Мінск. Дарэчы, удзельнічаў тры гады таму і ў Першым фестце. Дык вось, і ў ліпені 2011-га, і цяпер мяне сустракаў спадар Віктар Камісарук — намеснік старшыні Усеўкраінскага саюза беларусаў. На ўласным аўто адвёз у гатэль, апекаваўся мною і потым. Знаёмыя з Віктарам Сяргеевічам даўно — з часу Другога з'езду беларусаў свету. Мне заўсёды імпанавала вайсковая вытрымка і выпраўка земляка — ён падпалкоўнік запаса, былы

выкладчык, навуковец Харкаўскай ваенна-інжынернай радыётэхнічнай акадэміі паветранай абароны. Гэта, расказаў, у савецкія часы быў найлепшы вучэбны і навуковы цэнтр па падрыхтоўцы вышэйшых інжынерных кадраў для войск ПВА вялізнай краіны. Родам ён з Кобрына. Гэта вельмі інтэлігентны чалавек у паводзінах з субсяеднікамі, сябрамі. Цаню ў ім і вярнасьць дадзенаму слову: што паабяцаў — абавязкова зробіць. Ва Усеўкраінскім саюзе беларусаў ён з'яўляецца "рухавіком" амаль усіх мерапрыемстваў і пачынанняў — мне цяжка і ўявіць сёння суполку без Віктара Камісарука. На апошнім з'ездзе УСБ у лістападзе 2013-га ў Кіеве мы аднагалосна абралі яго намеснікам старшыні па рэгіянальнай палітыцы, грамадскіх сувязях і міжнародных адносінах.

Цяпер склалася так, што спадар Віктар знаходзіцца ў Мінску. Але і тут ён — у актыўным грамадскім жыцці. Шмат робіць для беларусаў, якія засталіся ў неспакойнай Украіне ці перасяляюцца з зоны баявых дзеянняў у Беларусь. Са старонкі газеты хачу падзякаваць Віктару Сяргеевічу не толькі ад уласнага імя, але і ад іншых прадстаўнікоў беларускай дыяспары

Заходняй Украіны. Пабываў на Фэсце, актыўна ў ім паўдзельнічаў і змог дзякуючы яго фінансавай дапамозе: ён аплациў дарогу ў абодва бакі. Так што пераадрасоўваю і яму частку той цеплыні, удзячнасці ад глядачоў, якую адчуваў, выступаючы са сваімі мікрабайкамі на розных імпрэзах Фэсту. А былі гэта і сцэна Палаца культуры аграгарадка Вясяе, што пад Слуцкам, і адкрытая пляцоўка ля Палаца спорту — вялікі Канцэрт-падарунак ад суайчыннікаў мінчанам і гасцям на Дзень горада, і Коласаўскі музей, і сцэна Беларускай дзяржфілармоніі пад час Гала-канцэрту з удзелам выканаўцаў, гуртоў беларусаў замежжа. Як мне падаецца, гэта вельмі важна і сімвалічна, каб і Украіна ў падобных знакавых мерапрыемствах удзельнічала.

Мяркую, усе ведаюць: палітычная абстаноўка сёння ва Украіне складаная, час вельмі неспакойны, людзі масава гінуць, баяцца за сваё жыццё, за жыццё родных і блізкіх... І так важна і цяпер не апуськаць рукі, усімі сіламі змагацца за тое, каб на гэтую зямлю вярнуўся мір і спакой. Беларусь робіць важны ўнёсак у справу пераадолення ўзброенага канфлікту на міжнароднай арэне — а мы з Віктарам

Пятрусь Капчык

Віктар Камісарук

Сяргеевічам на ўзроўні народнай дыпламатыі падтрымліваем стасункі паміж брацкімі народамі. Адзін — фінансамі, другі — мастацкімі творами, выступленнямі. Што хаваць: узровень жыцця ва Украіне рэзка падае. Кошт квіткаў на цягнік вырас у тры разы параўнанні з 2011-м, калі я змог прыехаць на Першы фест за свае грошы...

Духоўнае адзінства паміж беларускім і ўкраінскім народамі — вялікая каштоўнасць, якая ўзвышае нашу супольную свядомасць, вызначае і абумоўлівае многія нюансы цяперашніх нашых кантактаў. Думаю, СМІ варта часцей пра тое нагадваць чытачам, каб нікому не ўдалося ўбіць клін паміж народамі-братамі. Згадаем, як хораша пісаў Янка Купала: "Украіна — цвечце любви, сон-

цам гадаваны"... Асабіста для мяне Украіна — другая Бацькаўшчына. І я люблю аднолькава моцна дзвюх сясцёр: Беларусь і Украіну. І жыву ў горадзе Ізяслаў, які паабпал ракі Гарынь — а яна ж, пакуль упадзе ў Прыпяць, нясе воды і праз Беларусь. І праз горад Столін, дзе мне ў свой час давалася жыць і працаваць.

Яшчэ раз — паклон табе, паважаны Віктар Сяргеевіч! Разам мы моцныя. Наш сумесны, я так лічу, удзел у Фэсце — добры прыклад таго, што беларусам у змаганні за бяспеку сваю і сваёй Бацькаўшчыны, за свае жыццёвыя інтарэсы трэба ўмець аб'ядноўваць намаганні. І тады ўсё ў нас атрымаецца!

Пятрусь Капчык, кіраўнік гурта беларускай культуры "Зорка Венера", Ізяслаў, Украіна

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

На цеплаходзе — мір і згода

Самарскія беларусы ўдзельнічалі ў вялікім міжнацыянальным форуме

Мікалай Бойка

“Дружба народаў — залог шчаслівай і квітнеючай будучыні” — пад такім дэвізам у канцы жніўня ладзілася на Волзе міжрэгіянальная канферэнцыя “Узаемадзеянне органаў улады і нацыянальна-культурных аб’яднанняў”. Прычым адразу на дзвюх пляцоўках — у Самары і Саратаве. Традыцыйнае ўжо мерапрыемства праходзіла ў плыні муніцыпальнай праграмы “Самара шматнацыянальная”.

Пра тое, што важна беражліва захоўваць добрасуседскія міжнацыянальныя сувязі, якія ў паволжскім горадзе складваліся стагоддзямі, гаварыў перад выязной канферэнцыяй кіраўнік Самары, старшыня Асацыяцыі гарадоў Паволжа Дзмітрый Азараў. А на камфартабельным чатырохпалубным цеплаходзе “Фёдор Достоевский” сабралася больш за 200 чалавек. Менавіта па прапанове старшыні асацыяцыі ўпершыню да канферэнцыі далучыліся актывісты нацыянальных суполак і супрацоўнікі органаў мясцовага самакіравання іншых паволжскіх гарадоў — Пензы, Казані, Чэбаксары, Ніжняга Ноўгарада, Ульянаўска, Валгаграда ды Іашкар-Алы. Логіка тут зразумелая: у кожным горадзе ёсць унікальны досвед, напрацоўкі, карысныя для іншых. У Саратаве, напрыклад

Самарскія беларусы займаюць пачэснае месца ў дружнай сям’і народаў Паволжа

нацыянальна-культурныя цэнтры рэалізуюць свае культурна-асветніцкія праграмы пад дахам так званай “Нацыянальнай вёскі”. Дарэчы, і ў Самары спрабуюць зрабіць нешта падобнае.

Ад Самарскай абласной грамадскай арганізацыі “Руска-Бе-

ларускае Братэрства 2000” у круізе-канферэнцыі ўдзельнічалі прэзідэнт суполкі Ірына Глуская, кіраўнік моладзевага аддзялення Юлія Цяплянская і вакальны ансамбль “Каданс”. У ходзе мерапрыемства Ірына атрымала Ганаровую грамаду, Нагрудны

знак II ступені “За шматгадовую бездакорную працу і значныя заслугі перад горадам Самарай”, каштоўны падарунак. “У Саратаве мы ўсклалі кветкі на магілы воінаў на тэрыторыі Мемарыяльнага комплексу “Жураўлі” — ён створаны ў памяць пра подзвіг народа ў

Вялікай Айчынай вайне, — расказала Ірына. — Помнік, адзін з сімвалаў Саратава, месціцца на Сакаловай гары ў Парку Перамогі. Сярод пахаваных там ёсць і беларусы — тое бачна па прозвішчах. У этнакомплексе “Нацыянальная вёска” ладзіўся вялікі канцэрт творчых калектываў Самары і Саратава. Наш “Каданс” завёў глядачоў, рускія і беларускія песні падпявалі ўсе, а дзеці пускаліся ў скокі. Такімі сумеснымі акцыямі і ўмацоўваецца дружба паміж народамі, а гэта — аснова шчасця людзей, паспяховага развіцця любой краіны”.

На канферэнцыі працавалі круглыя сталы, прысвечаныя пытанню ўзаемадзеяння органаў улады і нацыянальных суполак, развіццю міжнацыянальных адносін, удзелу нацыянальных творчых калектываў у фестывалі “Самарская хваля”. А гэтак шматнацыянальнае свята мастацтваў і творчасці сабрала ў Самары шматлікія гурты, удзячных глядачоў ужо праз тыдзень пасля круіза. Зноў гучалі беларускія песні, выступалі творчыя гурты, прадавалі свае вырабы майстры, што зберагаюць у рэгіёне традыцыі нацыянальных рамёстваў. Дарэчы, прыгожую назву святу прыдумала Ірына Глуская, яе падтрымалі лідары іншых этнасуполак. Беларусы Самары прадстаўлялі на фэсце і нацыянальныя строі.

ВЕСТКИ

Пераможцы з “Зоны Х”

Іван Ждановіч

Беларускія тэлежурналісты атрымалі прэстыжную ўзнагароду па выніках Усерасійскага конкурсу МУС Расіі “Шчыт і пяро” -2014. Аднак чаму дыплом прывязуць у Мінск і ўручаць кіраўніцы праекта Віялецэ Сакаловіч беларусы з Іркуцка?

“ПОБЕДИТЕЛЬ!” — з гэтым важкім словам пададзена інфармацыя пра поспех Віялеты Сакаловіч, яе тэлепраекта і каманды ў намінацыі “Садружнасць”. Побач з партрэтамі тэлежурналісткі на старонцы МУС Расіі ў інтэрнэце чытаем: пераможцам стаў творчы калектыў праграмы “Зона Х” аддзела крымінальных навін Агенства тэленавін Белтэлерадыёкампаніі, кіраўнік праграмы — Віялета Алегаўна Сакаловіч.

Але як ганаровы дыплом пераможцы трапіў у Іркуцк, да нашых суайчыннікаў? Вось што напісала ў рэдакцыю Алена Сіпакова, кіраўніца Іркуцкага таварыства беларускай культуры

Алена Сіпакова (злева) з дыпламам і Гошам Куцэнкам

імя Яна Чэрскага: “Справа ў тым, што ўзнагароджанне пераможцаў Усерасійскага конкурсу праходзіла на пачатку верасня ў Іркуцку. Сярод лаўрэатаў аказалася і каманда беларускага тэлепраекта, якім кіруе Віялета Сакаловіч. Пospех відавочны, ён і для нас, беларусаў Іркуцка, вельмі прыемны: у намінацыі “Садружнасць” прэтэндавалі на лаўры 19 работ. І паколькі беларуская каманда не змагла прыехаць на цырымонію ўзнагароджання, МУС Іркуцкай вобласці вырашыла: гэта перамога ўсім

беларусаў! І што наша суполка таксама можа атрымаць узнагароду — каб перадаць яе ў Мінск у бліжэйшы час”.

Дарэчы, днямі беларускі з Іркуцка ўжо прыляцелі ў Мінск. Яны і ўручаць дыплом пераможцам тэлежурналістам: пэўна, з беларускімі песнямі, якія любяць спяваць.

Асаблівы шарм прыемнай навіне прыдае і тое, што Алена Сіпакова атрымала дыплом на ўрачыстасці ў Іркуцку з рук Гошы Куцэнкі, вядомага расійскага кінаакцёра. У той момант і зроблены фотаздымак.

ТРАДЫЦЫ

Проста да геніяльнасці

Іна Ганчаровіч

У першым нумары альманаха “Беларускі фальклор: Матэрыялы і даследаванні”, які нядаўна выйшаў з друку, ёсць рубрыка “Фальклор беларусаў замежжа”

Гэта, па сутнасці, першае спецыялізаванае перыядычнае выданне навуковых прац пра нацыянальны фальклор. Нагадаем, што выданні, прысвечаныя вывучэнню жанраў і відаў нацыянальнага фальклору, ёсць у большасці краін Заходняй і Усходняй Еўропы. Некаторыя з іх — саліднага ўзросту. Беларускія этнографы і фалькларысты падобнай пляцоўкі для абмену інфармацыяй не мелі. Хоць, кажучы знаўцы, менавіта фальклор стаў тым творчым пачаткам, праз які “беларускі народ рэалізуе свой геній”.

“Існуе такая тэорыя: кожны народ рэалізуе свой творчы геній у тым ці іншым выглядзе мастацтва, навукі, — казалі на прэзентацыі зборніка загадчыца аддзела фалькларыстыкі і культуры славянскіх народаў Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі,

галоўны рэдактар альманаха, доктар філалагічных навук Таццяна Валодзіна. — Мяркуюце самі: немцы падарылі свету выбітных філосафаў, італьянцы — жывапісцаў, рускія — празаікаў і паэтаў. Творчы пачатак беларускага народа найбольш ярка ўвасобіўся ў фальклоры. І гаворка не толькі пра песні, казкі, легенды, але і пра светапогляд у цэлым: пра народныя ўяўленні пра свет, прырочны космас, адносіны між людзьмі. Ён увасабляецца і ў вуснай творчасці, абрадах, рамёствах, народнай музыцы. У нашых архівах, а таксама ў беларускай глыбінцы ўсё яшчэ можна адшукаць прынцыпова новыя ўзоры фальклору”.

Ініцыятарам, фінансістам выдання выступіла Нацыянальная акадэмія навук. У складзе рэдкалегіі — вядомыя фалькларысты і народназнаўцы з Мінска, Полацка і Брэста. У новым альманаху некалькі раздзелаў, ёсць рубрыкі, прысвечаныя новым даследаванням у галіне этнаграфіі ды фальклору. У прыватнасці, рэдакцыя мае намер змяшчаць матэрыялы фальклорнай калекцыі, якія маюць статус дзяржаўнай навуковай каштоўнасці і да-

тавання 1920-30 гадамі: яны пакуль нідзе не публікаваліся. Асабліва цікавай для чытачоў “Голасу Радзімы”, мяркуюем, стане рубрыка “Фальклор беларусаў замежжа”. У першым нумары прадстаўлены запісы, зробленыя са слоў этнічных беларусаў з ваколіцаў Вільні-Вільнюса і Беласточчыны. Рыхтуецца падборка фальклору беларусаў Пскоўскай вобласці Расіі. Рыхтуецца тэксты і пад рубрыку “Беларускі фальклор у замежных публікацыях”.

Дарэчы, навукоўцы з розных еўрапейскіх краін для даследавання індаеўрапейскага фальклору, да якога належыць і беларускі, часта звярталіся, ды і цяпер гэта робяць, менавіта да нашай фальклорнай спадчыны. Аднак тыя працы раней былі маладаступнымі, невядомымі нават у коле спецыялістаў. Сёння беларускія этнографы імкнуцца іх адшукаць ды зрабіць і нашым набыткам. Так, у першым нумары альманаха можна прачытаць тэкст “Звычай беларусаў Смаленшчыны” немца Пауля Бартэльса і артыкул балгарскай даследчыцы Фларэнціны Бадаланавай пра народную Біблію беларусаў.

РОДНЫЯ ЛЮДЗІ

Прыгажосць, музыка і таленты

Унікальны Канцэрт-падарунак да Дня горада ад беларусаў свету атрымалі мінчане і госці сталіцы

Мікалай Бойка

Колькі прыгажосці, музыкі, талентаў змог умясціць гэты незвычайны канцэрт на адкрытай сцэнічнай пляцоўцы каля Палаца спорту! Госці Другога фестывалю мастацтваў беларусаў свету паказвалі сваё сцэнічнае майстэрства, сярод іх салідна глядзеліся вялікія творчыя гурты беларускіх дыяспар з розных краін. Шэсць гадзін дзейства, адзін за другім на сцэну выходзілі вакальныя і танцавальныя гурты з Арменіі, Аргенціны, Літвы, Малдовы, Польшчы, Расіі ды іншых краін, дзе жывуць беларусы і выхадцы з Беларусі.

На пачатку імпрэзы ўсіх павіншаваў са Святам горада дырэктар Рэспубліканскага цэнтру нацыянальных культур Міхаіл Рыбакоў. Гонар першай выйшці на сцэну мела спявачка Маргарыта Івануш, народная артыстка Малдовы, уладальніца Гран-пры на Міжнародным конкурсе раманса “Залатая хрызантэма” ў Румыніі. Актывістка таварыства “Малдова—Беларусь”, удзельніца розных мерапрыемстваў беларусаў Малдова, і сама — з беларускімі родавымі каранямі. Спладарыня Маргарыта, выканаўшы песню па-малдаўску, падарыла глядачам акапэльна і беларускую народную песню “А мне ў шчасце верыцца”. Шчырая любоў да Беларусі адчувалася ў кожнай яе песні.

Хораша выступіла і Сняжана Кірпіі, таксама з Малдовы: выканала знакамітую песню Уладзіміра Івасюка “Червона рута”. Бачыў: многія, слухаючы бадзёры матыў, не змаглі

Гурт “Світанак” з літоўскага горада Вісагінаса быў адным са шматлікіх на Фэсце

ўтрымацца і падпявалі...

Потым свае вершы “Шпакі” і “Маці” чытала паэтка з Кішынёва Вера Сугак. Творы ўраджэнікі Баранавіч прымушаюць задумацца: дзеля чаго мы на гэтым свеце? Паэтка лічыць, што жыццёвую дарогу кожнага вельмі ўпрыгожваюць кветкі добра, ўзаемапавагі паміж людзьмі розных нацыянальнасцяў.

Артыстаў з Малдовы змяніў народны ансамбль музыкі і танца “Вязынка” Палаца культуры Мінскага трактарнага завода. Створаны на пачатку 70-х Леанідам Тушыньскім, гурт і сёння цікава развіваецца пад яго мастацкім кіраўніцтвам. Танец

“Полька-закружанка”, скажам, змусіў многіх глядачоў падняцца з месцаў ды падтанцоўваюць каля сцэны.

Кожны нумар выклікаў шмат добрых эмоцый глядачоў. Шчырасць, душэўнасць беларусаў, якія жывуць у замежжы, раскрываліся ва ўсёй прыгажосці. Пры сцэне я пазнаёміўся з трыма Таццянамі з Італіі: Пумпулева, Канавалава і Леўсік. Усе актывісткі асацыяцыі “BELLARUS” у Неапалі, якую самі і арганізавалі. Таццяна Леўсік выступала на Канцэрте-падарунку, песні ў яе гарманічныя, нясуць добры настрой. Самай юнай удзельніцай канцэрта аказалася 7-гадовая Міла-Тамара, дачка

А.Трубянкава з Новасібірска

операвай спявачкі-беларускі Вольгі Сотнікавай-Рамас з Мексікі.

Кожны ўдзельнік канцэрту, кожны нумар — унікальны... Хочацца згадаць яшчэ ансамбль “Купава” Беларускага культурнага таварыства “Ялінка” з горада Маарду (Эстонія), ансамбль беларускай народнай песні “Надзея” Беларускага таварыства “Прамень” з Рыгі, творчы гурт “Аморфас” з польскага горада Семьтычы Беластоцкага ваяводства...

Усім-усім гуртам і салістам — вялікі дзякуй! Спладземся, дарагія суродзічы, што яшчэ не раз будуць добрыя нагоды, каб шырэй раскаваць пра вашу творчасць і ў далейшым.

ПОВЯЗЬ ЧАСОЎ

75 гадоў разам

Іван Іванаў

17 верасня 1939 года ўз’ядналіся Заходняя і Усходняя Беларусь

Па гэты час некаторыя вуліцы ў гарадах і вёсках, асабліва былой Заходняй Беларусі, маюць назву: 17 верасня. Нагадаем, Заходняя з 1921 года — адпаведнасці з Рыжскім дагаворам — была частка сучаснай тэрыторыі Беларусі: да польскага паходу Чырвонай арміі яна і заставалася ў складзе Польшчы. Уз’яднанне ж Усходняй, савецкай часткі краіны, з Заходняй якраз і адбылося 75 гадоў таму.

Як вядома ўсім са школы, вываленне Заходняй Беларусі Максім Танк сустрэў вершам “Здорова, таварышы!” Сам актыўны змагар за ўз’яднанне Бацькаўшчыны, ён і ў турме, у віленскіх Лукішках сядзеў за сваю патрыятычную дзейнасць. А другі класік, Янка Брыль, у верасні 39-га быў жаўнерам у Войску польскім. У многіх творах — згадаем раман Піліпа Пестрака “Сустрэнемся на барыкадах”, зборнікі вершаў Максіма Танка, творы Янкі Брыля “Сірочы хлеб”, “Птушкі і гнёзды”, — знайшлі адлюстраванне тагачаснага падзеі. Згадваючы пра даўні час, калі беларускі народ быў разарваны, мы аддаем даніну павагі тым сынам Бацькаўшчыны, хто набліжаў доўгачаканае свята. Дарэчы, у жніўні 45-га была прынята пастанова ЦК КП(б)Б: “Аб падрыхтоўцы і правядзенні святкавання 17 верасня — Дня ўз’яднання беларускага народа ў адзінай Беларускай дзяржаве”.

Сам працэс уз’яднання тэрыторыі, на якіх 18 гадоў панавалі розныя дзяржаўныя ідэалогіі, праходзіў вельмі няпроста. Вецер перамен закінуў тады тысячы суайчыннікаў з Заходняй Беларусі за межы Бацькаўшчыны. Шчасліва-трагічныя перадаенныя падзеі цяпер вывучаюць гісторыкі, а ў Расіі, Казахстане ды іншых краінах у некаторых беларускіх сем’ях памятаюць: 17 верасня — гэта пераломны момант і ў гісторыі іх роду.

РАЗАМ

“Каласавіны” — свята Айчыны

Юлія Букель

Майстры беларускага слова з замежжа гатовы пашыраць супрацоўніцтва з Коласаўскім музеем, ушаюўваць мясца пра Песняра ў розных краінах

Роднай песняй сустракалі дарагіх гасцей у Літаратурна-мемарыяльным музеі Якуба Коласа — так распачалася там творчая сустрэча “Паэты і празаікі беларускага замежжа” ў плыні Другога фестывалю мастацтваў беларусаў свету. Лёгка здагадацца, што гучалі там знакамітыя коласаўскія радкі, пакладзеныя на музыку Ігарам Лучанком: “Мой родны кут, як ты мне мілы...”. А спявала песню-прызнанне Ірына Чубікава, выкладчыца

Мінскага каледжа мастацтваў. “Шмат хочацца зрабіць, каб вершы, песні Коласа гучалі па ўсім свеце, — звярнулася да гасцей з розных краін гаспадыня музея Зінаіда Камароўская. — Марым: свята “Каласавіны”, што традыцыйна ладзіцца да дня нараджэння пісьменніка, з вашаю дапамогаю, паважаныя суайчыннікі, выйдзе за межы Беларусі”.

З Польшы завіталі прадстаўнікі літаб’яднання “Белавежа” Міраслава Лукша і Віктар Стахнюк. З Італіі — жартавалі: набрацца досведу і падвучыцца — Таццяна Пумпулева і Роза Мантай. Станіслаў Валодзька з Даўгаўпілса прызнаўся: вельмі рады, што яго жыццёвыя дарогі ў чарговы раз прывялі ў беларускую сталіцу. Пятрусь Капчык з Украіны, які нядаўна

адзначыў 70-я ўгодкі, весяліў усіх мікрабайкамі. Наш зямляк ведае шэсць моў, а піша толькі па-беларуску. Віталь Бартохаў з Крыма па-майстэрску чытаў урывак з трылогіі Якуба Коласа “На ростанях”.

Дырэктар радыёстанцыі “Беларусь”, пісьменнік Навум Гальпяровіч казаў: і ў Пекіне, на Міжнародным кітайскім радыё ёсць беларускамоўная рэдакцыя. “Далёка ад Бацькаўшчыны людзі гутараць на роднай мове, і тое варта ўвагі і ўдзячнасці. Прыезд суайчыннікаў — вялікае свята для нас”, — адзначыў ён.

Алесь Сапега, кіраўнік Асацыяцыі беларусаў Швейцарыі, прызнаўся: з год таму вырашыў размаўляць толькі па-беларуску. Атрымліваецца! “Мы адзначаем беларускія свята: Дзень роднай

мовы, Дзень пісьменства, Купале, Дзяды... Займаемся гуманітарнай дапамогай, — раскаваў Алесь. — На жаль, беларуска-швейцарскія дзеці амаль нічога не ведаюць пра зямлю продкаў. Мы хочам, каб яны збіраліся разам, гулялі з беларускімі цацкамі, чулі народныя песні. Таму з 1 верасня адкрылі беларускамоўны клас у Цюрыху. Спладземся, вучні атрымаюць у дыплом адзнаку па роднай мове. Вывучаць яе змогуць і дарослыя. Думаю, новаўвядзенне прыйдзецца даспадобы і швейцарцам, у якіх, напрыклад, ёсць бізнэс у Беларусі”.

Цяпер Коласаўскі музей супрацоўнічае з Саюзам пісьменнікаў Беларусі, тут па традыцыі ўручаюцца навічкам членскія білеты. Старшыня Мінскага гарадско-

Крымчанін Віталь Бартохаў і Зінаіда Камароўская

га аддзялення Саюза Міхаіл Пазднякоў раскаваў пра падтрымку маладых літаратараў. Ганна Чумакова выканала падгітару аўтарскую калыханку, чыталі свае вершы Аліна Легастаева ды Іна Фралова. А малодшы сын Коласа, Міхась Канстанцінавіч, чытаў гумарыстычныя радкі бацькі на медыцынскія тэмы.

Госці з увагай паставіліся да прапановы З. Камароўскай пашыраць “Каласавіны” ў замежжы. “Пакуль паэмы Пес-

няра перакладзены толькі на некалькі замежных моваў, — казала яшчэ пра адзін важны кірунак супрацоўніцтва дырэктарка музея. — Хочацца, каб Якуб Колас шырэй “ішоў па свеце”, і праз яго творы людзі больш даведаюцца пра ўвесь народ, пра нашу Бацькаўшчыну. І хай кожны як вернецца туды, дзе жыве, паспрабуе ці сам, ці з сябрамі-пісьменнікамі з іншых краін перакласці творы Песняра на сваю “другую” мову”.